



DE KINDEREN HEBBEN VEEL MEEGEMAAKT, TOCH IS HET EEN VROLIJKE BOEL

WILLEMIJN, BERT EN MARCO IN COLOMBIA

NIEUW LEVEN VOOR EEN KINDSOLDAAT

Vier intensieve dagen lang reisde een bijzonder Nederlands gezelschap door Colombia. Marco Borsato, al jaren verbonden aan War Child, bezocht met de minister voor Ontwikkelings-samenwerking Bert Koenders, de Nederlandse ambassadeur van Colombia en Willemijn Verloop en Mark Vogt van War Child diverse projecten. Willemijn hield een persoonlijk dagboek bij. De foto's zijn van Marco Borsato.

Tekst: Esther Voet | Beeld: Marco Borsato

BOGOTÁ, 2 FEBRUARI

De vlucht alleen al is een hele ervaring. Als ik reis, moet ik altijd maar zien hoe ik van a naar b kom, maar omdat we met de minister zijn, staat er politiebegeleiding klaar om ons naar

ons hotel te brengen; wat een luxe! Veel tijd om uit te rusten hebben we niet, want er is een ontvangstdiner georganiseerd op de Nederlandse ambassade. We zitten aan tafel met de voltallige delegatie voor de komende dagen, een groep van veertien man van de ambassade, Buitenlandse Zaken, War Child en de pers. We bespreken de agenda en onze lokale landenmanager vertelt over het War Child-programma in Colombia; dat we hier zijn om kinderen die door allerlei gewapende fracties zijn geronseld, te helpen na hun leven als kindsoldaat een nieuwe toekomst op te bouwen. Ook voeren we preventieve programma's uit om te voorkomen dat kinderen zich aansluiten bij gewapende groepen.

Na een bomvolle reisdag zitten we nog zo vol adrenaline, dat we weten dat we ondanks de vermoeidheid nog niet één, twee, drie in slaap zullen vallen. Om iets van de sfeer van Bogotá te kunnen opsnuiven, lopen we met z'n allen nog even voor een afzakkertje naar een kroegje om de hoek van het hotel. Dat wil zeggen, ik houd het op een non-alcoholisch drankje, want ik ben zes maanden zwanger. Uiteindelijk val ik om vier uur 's nachts, Nederlandse tijd, in slaap.

3 FEBRUARI, DAG 2

Het is vandaag vroeg op. Bogotá is één van de hoogstgelegen hoofdsteden ter wereld, het ligt op 2600 meter hoogte; de lucht is hier ijl en dat merk ik. Er staat een uitgebreid bezoek aan de buitenwijk Usme op het programma. Colombia is als 81ste op de lijst van meest welvarende landen niet echt arm, maar het verschil tussen arm en rijk is hier enorm. De armoede die we in Usme en later ook in de rest van het land tegenkomen, is schrikbarend. Het aantal ontheemden ligt tussen de drie en vier miljoen. Alleen in Soedan zijn er meer. Hele mensenmassa's zijn op de vlucht geslagen voor de verschillende gewapende groeperingen die zich in grote delen van het land ophouden.

VROLIJKE BOEL

Tussen al die ontheemden zitten heel veel kinderen. Kinderen die hun familie tijdens het geweld zijn kwijtgeraakt of niet meer terug durven naar huis omdat daar gewapende bendes de scepter zwaaien. Ze vluchten naar de grote steden. Daar ondersteunt War Child verschillende opvangcentra om 'de oorlog uit de kinderen te halen'. We zorgen voor begeleiding, counseling en creatieve activiteiten. En hoewel de ellende die deze kinderen hebben meegemaakt enorm is, is het deze ochtend een enorm vrolijke boel. Onze delegatie wordt ontvangen door een grote groep enthousiaste jongeren. En even later staan we als kleine kinderen met een aantal jongeren hele bergen confetti naar elkaar toe te gooien. Ja, ook minister Koenders. We moeten enorm lachen! Het mag misschien wat infantiel klinken - elkaar bestoken met confetti - maar het heeft wel degelijk een therapeutische werking. Als je als voormalig kindsoldaat alleen maar hebt geleerd om anderen - letterlijk - te bekogelen met kogels, is het een openbaring om te leren dat je, elkaar bekogelend met confetti, kunt spelen. Ik vind de confetti later tot in mijn T-shirt terug.

VERWONDERING

Marco is voor deze reis niet meegekomen als 'beroemd gezicht'. Hij is mee als ambassadeur van War Child én als fotograaf. Hij fotografeert fantastisch en neemt zijn taak heel serieus. We vertellen natuurlijk wel dat hij wereldberoemd is in Nederland, maar de kinderen vinden dat minder interessant. Tot we ze later een hoesje van een dvd van één van zijn concerten in De Kuip laten zien, dan worden hun ogen ineens kogelrond van verbazing en bewondering. Het is moeilijk voor te stellen dat deze enthousiaste kinderen de meest verschrikkelijke dingen hebben meegemaakt, van moordpartijen tot verkrachtingen. We proberen ze te laten ontdekken dat ze méér kunnen dan alleen vechten; dat ze andere talenten hebben en we helpen ze die te ontwikkelen. Zoals dat ene meisje, dat Marco vertelt dat ze in ons programma ook een fotografiecursus volgt en dat ze al die jaren in de jungle nog nooit een hoog gebouw of een lift had gezien. En hoe het fotograferen haar heeft geleerd met nieuwe ogen naar de wereld te kijken. Marco begrijpt het. Hij zegt: "Ik herken dat. Ik wil hier foto's maken omdat ik de verhalen van deze kinderen wil vertellen. Het mooie aan fotografie is dat je andere mensen op de voorgrond kunt plaatsen, en voor elk individu een eigen podium kunt creëren."

DROMEN VAN SOLDATENLEVEN

In Usme heeft de organisatie zo'n 1500 kinderen onder haar hoede. Ze lopen de kans om (opnieuw of voor het eerst) gerekruteerd te worden door de milities. Of, zoals een jongetje dat zei: "Toen ik twaalf was, droomde ik ervan om soldaat te worden: zo'n prachtig pak en een echt geweer... Maar toen ik me eenmaal bij zo'n groep had aangemeld, begreep ik ineens dat ik met dat geweer maar één ding kon doen: anderen



doodschieten.” Om te voorkomen dat kinderen in dezelfde val trappen als deze jongen, moet je ze een alternatief bieden. Niet alleen met opleidingen, maar ook door ze een goede sociale basis te geven, met vrienden en vriendinnen. Door die risicogroepen ook in contact te brengen met ex-kindsoldaten die actief met War Child meewerken, leren ze ook dat vechten niet romantisch is.

WAAROVER VECHTEN JULLIE?

We gaan echt met de kinderen in gesprek. Ze mogen minister Koenders Bert noemen. Ik heb steeds meer bewondering voor hem. Niet alleen blijkt hij te beschikken over enorm veel kennis en betrokkenheid, ook voelen de kinderen zich al snel bij hem op hun gemak. We zitten in kussens op de grond. De kinderen vragen van alles. Bijzondere vragen als: Waar gaat de oorlog in Nederland over? Als wij antwoorden dat we geen oorlog heb-

Marco: “Ik wil de verhalen van deze kinderen vertellen”

ben, begrijpen ze daar niets van. Waarom niet? Ook hier wordt weer heel wat afgelachen. De kou in Nederland is iets wat zij zich maar nauwelijks kunnen voorstellen. Wij zitten nu zo ongeveer óp de evenaar en in Nederland vriest het vijf graden. Als we vertellen dat al het water daar is bevroren, vragen ze bezorgd: “Maar hoe kom je dan aan vis?” Wat ons vooral opvalt, is hoe enorm politiek actief deze kinderen al zijn, hoe ze iets willen bijdragen aan hun land. Ze hebben op al onze vragen over hoe Colombia een betere toekomst tegemoet kan gaan, een concreet antwoord. Ze vertellen dat er meer aan onderwijs gedaan moet worden, omdat het vechten anders zal doorgaan.

RESULTATEN

Ik kom ook sommige jongeren tegen, die ik tijdens een eerder bezoek al heb ontmoet. Ze knuffelen me en zijn ontzettend hartelijk. Colombianen zijn heel lichamelijk, echte knuffelaars, ze pakken vaak je hand of omarmen je. Mijn dikke buik wordt tijdens dit bezoek ook vaak aangeraakt. We voelen ons allemaal ontzettend welkom. En omdat Marco en Bert allebei vloeiend Italiaans spreken en ze de Spaanse taal ook verstaan, is een tolk bijna niet nodig. Bert geeft aan het eind van het bezoek een prachtige speech en dan gaat het door naar een vergadering met vele lokale Colombiaanse kinder-rechtenorganisaties. De minister en Marco krijgen hier veel informatie over de situatie van kinderen in Colombia. Wat er niet goed gaat, hoe het jonge democratische systeem nog te weinig vertrouwen van de bevolking heeft, dat mensen nog geen gebruik durven maken van instanties en dat kinderrechten geschonden worden. Maar gelukkig zijn er ook positieve berichten; dat de programma's die voor deze kinderen worden ontwikkeld ook tot goede resultaten leiden. Zo loopt de school-uitval onder kinderen in Usmé terug. Het was kortgeleden nog 25 procent, nu is het 12 procent.

INDRUKWEKKENDE MAN

We hebben die middag nog twee vergaderingen met beleids-makers. Voor ons is het heel bijzonder om zo dicht bij het vuur te zitten. Beleidsbeïnvloeding is één van onze speerpunten in Colombia, maar ja, krijg de relevante beleidsmakers maar eens allemaal tijdens één bezoek te spreken. Doordat we met de minister reizen, krijgen we nu die kans, ook op het hoogste niveau. Daarna is het snel omkleden voor de theatervoorstelling waar we vanavond heen gaan. Het is onvoorstelbaar wat je allemaal in één dag kunt doen. In het theater speelt een groep voormalig kindsoldaten en ontheemden een eigen geschreven stuk over hun leven. Dat doen ze vaker, maar vanavond voor het eerst voor een groot publiek van politici en hoogwaardigheidsbekleders. Het is fantastisch om zo veel aandacht voor de verhalen van de kinderen zelf te krijgen en ze spelen de sterren van de hemel! Marco is op deze reis goud waard en is ook diep onder de indruk van het werk van de minister. “Hij toont heel veel enthousiasme voor ons werk. Een indrukwekkende man, die met overtuiging de autoriteiten wijst op misstanden, die soms relatief eenvoudig verbeterd kunnen worden.” Wel is hij zo nu en dan teleurgesteld omdat er zo weinig tijd is om te fotograferen, want voor we het weten, zijn we al weer op weg naar de volgende bestemming. En soms roept hij: “Willemijn, ga niet zo achteraan staan! Green.2 heeft ook foto's nodig!” Ik kan me wel voorstellen dat hij het fijn vindt om te fotograferen. Als je je hele leven vóór de camera staat, is er niets lekkerder dan je zo nu en dan even áchter de camera te verschuilen.

4 FEBRUARI, DAG 3

Vandaag reizen we naar Putomayo, een gebied aan de zuidelijke grens met Ecuador, waar nog veel wordt gevochten. Ieder dorp is in handen van een andere gewapende groep. We worden zeer zwaar bewaakt door het leger, wat unheimisch aanvoelt. Dit gebied is zo onveilig dat dagelijks naar school lopen voor de kinderen te gevaarlijk is. Daarom hebben we hier nu boarding schools, waar ze door de week kunnen overnachten. Ook hier weer schrijnende verhalen: bijvoorbeeld over dramatische ongelukken met landmijnen, want Colombia heeft de meeste landmijnen ter wereld. Wordt een groepering uit een gebied verdreven, dan leggen ze mijnen daar waar ze kunnen. Levensgevaarlijk dus; verminkte kinderen leveren het bewijs. Tijdens de lunch die voor ons is georganiseerd, worden we getraakteerd op een prachtige dans van de lokale bevolking met Indiaanse, Afrikaanse en Spaanse invloeden. Ik ben onder de indruk van de creativiteit en veerkracht van deze mensen en de culturele rijkdom van het land.

Wil je weten hoe deze bijzondere reis verder verliep? Lees alles over helicoptervluchten met getrokken geweren, de schrijnende verhalen van de kinderen, hoe cocavelden veranderen in cacao-plantages, hoe er stoom wordt afgeblazen met liedjes van André Hazes én zie nog meer mooie foto's van Marco Borsato op onze website www.green2.nl. Mis het niet! Ook de column van Minister Koenders in deze editie van Green.2 gaat over dit bezoek.

